YTHS-vaikuttamisen linjapaperi

Opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on tarjota kaikille korkeakouluopiskelijoille tasavertaiset, helposti saavutettavat ja heidän tarpeitaan vastaavat palvelut. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (myöhemmin YTHS) palvelut kattavat perusterveydenhuollon tasoiset terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, opiskelukyvyn edistämisen sekä opiskeluyhteisötyön. Ennaltaehkäisevät palvelut ja opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen ovat keskeinen ja näkyvä osa YTHS:n toimintaa.

Palveluiden toteutuksessa varmistetaan nopea saatavuus ja yhdenvertaisuus paikkakunnasta riippumatta. YTHS:n palveluverkko kattaa koko Suomen, ja yhteistyötä tehdään aktiivisesti opiskelijakuntien, ammattikorkeakoulujen ja muiden sidosryhmien kanssa niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin. Opiskelijakunnat ovat tärkeä osa tätä yhteistyötä.

YTHS:n toimintaa arvioidaan ja kehitetään systemaattisesti yhdessä opiskelijoiden, opiskelijakuntien ja SAMOKin kanssa, huomioiden ammattikorkeakouluopiskelijoiden erityistarpeet. Kehittämisen tavoitteena on tarjota toimivat ja tarpeenmukaiset palvelut opiskelijoiden muuttuvissa elämäntilanteissa koko opintojen ajan.

Opintojen aikainen tuki ei saa rajoittua vain opintojen alkuun. Terveysstarttia on kehitettävä jatkuvaksi tukimuodoksi, jotta kaikki opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen myös opintojen keskivaiheessa ja loppupuolella. Näin varmistetaan, että jokainen opiskelija kohdataan oikea-aikaisesti ja yksilöllisesti koko opintojen ajan.

YTHS on julkisesti rahoitettu palvelu, ja sen resurssien riittävyys on turvattava palveluiden laadun varmistamiseksi. Rahoituksen on oltava ajantasaista ja oikeudenmukaista, ja opiskelijamäärien muutokset on huomioitava tarkasti ja oikea-aikaisesti, jotta resursointi vastaa todellista palvelutarvetta.

Tavoitteet:

- Palveluiden kehittämisessä etusijalla ovat korkeakouluopiskelijat.
- YTHS on jatkossakin osa julkisrahoitteista terveydenhuoltojärjestelmää ja sen riittävä rahoitus on turvattu. Opiskelijoiden osuudelle määritetään myös euromääräinen maksukatto niin, että opiskelijan vuosittainen maksu ei voi nousta yli 10 euroa edellisvuoteen verrattuna.
- YTHS:n tulee voida vastaanottaa lahjoituksia tai avustuksia ilman, että lahjoitusten määrä ja summa vaikuttaisivat muuhun rahoitukseen.

1. YTHS:n palveluverkko ja palvelupisteet

Palveluverkko koostuu YTHS:n omista palvelupisteistä sekä yhteistyökumppanien palvelupisteistä. Erityyppisten palvelupisteiden tarkoitus on taata toimivat, riittävät ja tasapuoliset mahdollisuudet hoitoon pääsylle. Opiskelijan tulee päästä hoidon tarpeen arvioon välittömästi tai sen viivästyessä kuitenkin saman päivän aikana. YTHS on varautunut ruuhkiin niin, että jonoja pystytään purkamaan

tehokkaasti ja palvelujen ruuhkautumisesta tiedotetaan opiskelijoille esimerkiksi jonomittareita käyttäen. YTHS:n tulee taata palvelut molemmilla kotimaisilla kielillä ja tarpeen mukaan englanniksi. Lähivastaanottopalveluiden lisäksi opiskelijoille tulee olla tarjolla valtakunnalliset digitaaliset etä- ja asiointipalvelut. Terveysstartti lisätään osaksi opintojen eri vaiheita, jotta tavoitetaan myös pidemmällä opinnoissaan jo olevat opiskelijat. Potilasvakuutuslakia tulee muuttaa, jotta opiskelijat saavat tarvitsemansa palvelut myös oleskellessaan Suomen ulkopuolella. Nykytilanne aiheuttaa katkoksia hoidon jatkuvuuteen ja asettaa opiskelijat eriarvoiseen asemaan riippuen heidän fyysisestä sijainnistaan.

YTHS:n palveluverkon toimivuutta ja palveluiden saatavuutta sekä saavutettavuutta tarkastellaan ja kehitetään aktiivisesti huomioiden AMK-opiskelijoiden vaihtelevat elämäntilanteet ja erilaiset opiskelumuodot, kuten verkko-opinnot ja monimuotototeutus. Alueiden omaa autonomiaa tulee kehittää huomioiden mahdolliset rakennemuutokset sosiaali- ja terveyspalveluiden tulevaisuuskuvassa sekä korkeakoulujen ja opiskelijakuntien moninaisuus. Alueellinen yhteistyö oppilaitospastorien, opiskelijapalveluiden, Kelan ja muiden paikallisesti vaikuttavien tahojen kanssa voi vahvistaa opiskelijoiden hyvinvointia tukevia rakenteita monialaisesti, turvaten resursseja kohti yhdenvertaisempia palveluverkostoja.

Tavoitteet:

- YTHS laatii selkeät periaatteet siitä, milloin suositellaan hoidon toteutusta etävastaanotolla ja milloin lähivastaanottona. Opiskelijalla on oltava mahdollisuus pyytää kumpaa tahansa, mikäli se on hoidon toteuttamisen kannalta mahdollista.
- Potilasvakuutuslakia muutetaan niin, että YTHS:n digi- ja etäpalvelut ovat opiskelijan käytettävissä myös opiskelijan oleskellessa Suomen ulkopuolella.
- Arvioidaan palvelupisteiden esteettömyyttä ja tehdään uusista palvelupisteistä mahdollisuuksien mukaan saavutettavia ja esteettömiä. Palvelupisteiden opasteet ja saapumisohjeet tehdään selkeiksi ja saavutettaviksi.
- YTHS:n uutta henkilöstöä perehdyttäessä kerrotaan alueen opiskelijakunnista ja näiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

1.2. Digipalvelut

YTHS kehittää aktiivisesti digipalvelujaan ja tarkastelee niiden teknistä toimivuutta sekä todellista käyttöastetta.

Opiskelijoille tarjottavien yhteydenottomahdollisuuksien tulee huomioida opiskelijoiden erilaiset viestintätarpeet esimerkiksi kuulo- ja näkörajoitteisiin liittyen. Ajanvarauksen oletusasetuksia kehitetään huomioimaan erilaiset kielitarpeet niin, että alustan mekanismit ohjaavat ajanvarauksen automaattisesti kielitaidoltaan soveliaalle palveluntarjoajalle.

Digipalveluita kehitetään aktiivisesti ja YTHS kehittää mobiilisovelluksen, joka tukee opiskelijan hyvinvointia ja hoidon toteutumista, sekä itsehoito-ohjelmien aktiivisempaa hyödyntämistä.

Tavoitteet:

- Ajanvarausjärjestelmien on oltava teknisesti luotettavia ja saavutettavia kaikille, jotta palveluiden oikea-aikaisuus ja yhdenvertaisuus toteutuvat.

2. Yhteistyö

Hyvinvointialueiden ja YTHS:n yhteistyötä vahvistetaan suunnitelmallisesti, hyödyntäen YTHS:n erityistä asiantuntijuutta. YTHS tunnistaa, että monilla ammattikorkeakouluilla on useita kampuksia eri paikkakunnilla ja huomioi toiminnassaan kaikki kampuspaikkakunnat.

YTHS ja opiskelijakunnat tekevät aktiivista yhteistyötä matalalla kynnyksellä. Tapaamisia järjestetään alueella säännöllisesti opiskelijoiden, korkeakoulun, YTHS:n ja sidosryhmien kanssa ja YTHS on aktiivisessa vuorovaikutuksessa opiskelijakuntien kanssa sekä näkyvästi läsnä kampuksilla. Opiskeluympäristöjen arviointia tulee edelleen kehittää, jotta kokonaisuus palvelisi kaikkia korkeakouluja yhdenvertaisin, mutta eri korkeakoulujen erityispiirteet huomioivin käytäntein. Aktiivinen yhteistyö mahdollistaa tilaa keskusteluille ja hyvien käytänteiden jakamiselle.

Tavoitteet:

- YTHS ja opiskelijat tekevät yhteistyötä erityisesti opiskelijoita koskevissa terveydenhuollon kysymyksissä.
- Opiskelijoita osallistetaan YTHS:n toiminnan kehittämiseen niin, että YTHS:llä on riittävästi tietoa sen vastuulle kuuluvista opiskelijoista ja näiden opiskelualojen erityispiirteistä myös alueellisesti.
- Ammattikorkeakoulut tekevät aktiivista yhteistyötä YTHS:n kanssa ja viestivät säännöllisesti ja monipuolisesti opiskelijoille YTHS:n ajankohtaisista asioista. Ammattikorkeakouluilla tulee olla nimettynä vastuuhenkilöt YTHS:n kanssa tehtävää yhteistyötä ja viestintää varten.
- YTHS:n ja muun terveydenhuollon välinen yhteistyö sekä toimivat ja nopeat hoitopolut turvataan selkeyttämällä yhteistyötä ja palvelutehtäviä.
- YTHS osallistuu opiskelijakunnan ja opiskelijajärjestöjen järjestämiin tapahtumiin ja kampanjoihin.

2.1 Opiskelijaedustajat

Opiskelijaedustajat nähdään tärkeänä osana organisaatiota ja edustajien perehdyttämiseen ja kouluttamiseen panostetaan säännölllisin väliajoin läpi edustusroolin. Opiskelijaedustajat tunnistavat oman roolinsa ja tunnustavat sen merkityksellisyyden osana YTHS:n kehittämistä.

Opiskelijat ovat edustettuina kaikilla YTHS:n organisaatiotasoilla: valtakunnallisessa opiskelijaraadissa, alueellisissa johtokunnissa sekä valtuuskunnassa. Opiskelijaedustajat tuovat organisaatioon asiantuntijuuden opiskelijuudesta ja sitä kautta YTHS:n asiakasryhmistä.

Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK ry nimeää edustajan YTHS:n hallitukseen. SAMOK nimeää valtuuskuntaan seitsemän opiskelijakuntien edustajaa kahden vuoden välein. SAMOKin koordinoima

opiskelijakuntien edustamismahdollisuus varmistaa opiskelijakuntien yhdenvertaisen kuulluksi tulemisen ja YTHS mahdollistaa toiminnassa mukana olevien opiskelijaedustajien välistä viestintää sekä vuorovaikutusta opiskelijakuntien kanssa.

Opiskelijaedustajien valinnassa ja edustajapaikkojen jakautumisessa pyritään huomioimaan sekä alueellisuus että edustajien ja korkeakoulujen moninaisuus. YTHS tarjoaa opiskelijakunnille ajankohtaista tietoa mahdollisista muutoksista läpinäkyvästi ja ennakoiden, jotta eri alueiden edustajuus voidaan turvata myös mahdollisissa rakennemuutoksissa.

Tavoitteet:

- Toimivan yhteistyön takaamiseksi opiskelijoilla on riittävä edustus kaikissa alueellisissa toimielimissä.
- Opiskelijaedustajatoimintaa kehitetään mahdolliseksi myös niille opiskelijoille joiden äidinkieli ei ole suomi
- SAMOK, opiskelijakunnat ja YTHS kehittävät opiskelijaedustajien perehdytys- ja koulutusmallia, tukien opiskelijaedustajien sitoutuneisuutta ja ymmärrystä toiminnan merkityksellisyydestä koko edustajuuskauden ajan.

3. Viestintä ja edunvalvonta

YTHS viestii vaikuttavasti ja suunnitelmallisesti. Viestintää toteutetaan ymmärrettävästi ja monikanavaisesti YTHS:n viestintäsuunnitelman mukaisesti. Viestintää suoritetaan molemmilla kotimaisilla kielillä sekä englanniksi. Viestintäsuunnitelmaa tarkastellaan rakentavasti säännöllisin väliajoin, jotta sen ajantasaisuus, saavutettavuus ja asianmukaisuus voidaan varmistaa. Viestinnän avoimuutta korostetaan. Säätiö viestii muuttuvista asioista joustavasti ja ajankohtaisesti. YTHS:n palveluista viestiessä hyödynnetään monipuolisesti eri viestintämuotoja ja kanavia, kuten erilaiset videomuotoiset palveluesittelyt.

YTHS:n asiantuntijuutta ja merkityksellisyyttä tehdään näkyvämmäksi tehostamalla viestintää, yhteistöitä ja tietämyksen lisäämistä niin päättäjille kuin muille sidosryhmille ja kansalaisille. YTHS tunnistaa vastuunsa tiedonjakajana opiskelijakunnille ja kehittää viestinnän keinoja selkeämmiksi ja helpommin hyödynnettäviksi. Opiskelijoita esimerkiksi tiedotetaan mahdollisuudesta hakea Kelan matkakorvausta palvelupisteisiin kulkemisesta aiheutuviin kustannuksiin.

YTHS:n vakaa asema monikanavamallissa turvataan vahvalla edunvalvonnallisella työllä joka huomioi kaikessa laajuudessaan ajantasaisen maailmantilanteen erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden näkökulmasta.

Tavoitteet:

- YTHS tehostaa ja kehittää edunvalvontaviestinnän mallejaan ollakseen aktiivinen ja vaikuttava osa edunvalvontatyön kokonaisuutta jota SAMOK ja opiskelijakunnat osaltaan toteuttavat.
- Viestintävastuut on selkeästi määritelty YTHS:n, opiskelijakuntien sekä ammattikorkeakoulujen välillä.
- YTHS kehittää opiskelijakuntien käyttöön materiaalipankin jonka toteutuksessa huomioidaan visuaaliset aineistot myös ilman tekstejä laajemman tietoisuusviestinnän mahdollistamiseksi opiskelijakuntien omissa kanavissa.
- Opiskelijakunnille ja opiskelijaedustajille jaetaan ajoissa tietoa YTHS:n tulevista tapahtumista, kampanjoista, kyselyistä, selvityksistä ja muista opiskelijoihin vaikuttavista asioista.

4. Yhteiskunta ja YTHS

YTHS:n tehtävänä on turvata opiskelijaterveydenhuollon palvelut osana sosiaali- ja terveysalan kokonaisuutta, erityisesti hyvinvointialueen kehityksessä. YTHS:n asiantuntijuuden tulee näkyä entistä vahvemmin, jotta opiskelijoiden terveyspalveluiden laatu ja saatavuus turvataan myös tulevaisuudessa. YTHS:n resursoinnissa ja palveluiden suunnittelussa tulee huomioida opiskelijoiden opintoihin siirtyessään mukanaan tuoma hoitovelka, jotta korkeakouluopiskelijoille voidaan tarjota oikea-aikaista ja riittävää tukea koko opintopolun ajan.

Sote-sektorin murros on yhä käynnissä ja hyvinvointialueet hakevat edelleen paikkaansa palvelujärjestelmässä. Tässä muuttuvassa kentässä on erityisen tärkeää varmistaa, että YTHS pysyy vahvasti osana kokonaisuutta ja että opiskelijoiden palvelupolut pysyvät selkeinä.

Opiskelijaterveydenhuoltoa tulee edelleen kehittää itsenäisenä kokonaisuutena, joka on kiinteä osa terveyspalvelujärjestelmää. Opiskelijaterveydenhuollon erityispiirteet tulee huomioida vaarantamatta palvelupolkujen toimivuutta ja opiskelijaterveydenhuollon asemaa pysyvänä osana terveyspalvelujärjestelmää.